

In memoriam

Iets over het leven van Bijbelleraar C.J.H. Theys

(1903-1983)

Een strijder ging de heerlijkheid in

Voor allen onverwachts en ver van zijn eigenlijke arbeidsterrein is op de 1ste Kerstdag, zondag 25 december 1983, op ruim 80-jarige leeftijd onze geliefde broeder en Bijbelleraar C.J.H. Theys ingegaan in de eeuwige rust. Dit gebeurde in Edmonds, in de Amerikaanse staat Washington, waar hij samen met zijn vrouw het laatste halfjaar van zijn leven vertoefde (temidden van hun kinderen en aangetrouwde kinderen), terwijl hij zich aan het gereedmaken was om naar de morgendienst van de Bethel Temple-“thuisgemeente” in Seattle te gaan (de gemeente die in 1914 werd gesticht door de door hem zo gewaardeerde rev. W.H. Offiler). Hij zou dit Kerstfeest echter niet meer met zijn geloofsgenoten hier op aarde vieren, maar met de triomferende Gemeente in het hemelse Jeruzalem! God beschikte het zo. En zo kwam een einde aan een zeer werkzaam leven en aan een jarenlange vruchtbare bediening in het Koninkrijk Gods in verschillende delen der wereld.

Begonnen in voormalig Nederlands Indië

Ongeveer 55 jaren is onze br. Theys werkzaam geweest in de wijngaard des Heren. Hij was één van de oudste overlevenden van de “mannen van het eerste uur” uit het voormalige Nederlands Oost-Indië (het huidige Indonesië). Als naaste medewerker van br. F.G. van Gessel had hij als jong evangelist vanaf ongeveer 1927 een werkzaam aandeel in de grote Pinksteropwekking die toen over dat uitgestrekte eilandrijk golfde. Gloedvol kon hij vooral in de laatste jaren van zijn leven vertellen over de wonderbare dingen die hij toen heeft meegemaakt, toen God op zo'n bijzondere wijze de Indische archipel bezocht. Eén van die ervaringen, waarover wij hem overigens verder nooit hebben horen spreken, verhaalt hij in zijn geschrift “Het verbond van genezing” (± 1955) en wij halen dit stuk hier aan, omdat hierbij zijn persoonlijkheid en karakter zo treffend naar voren komen, of, juister gezegd, omdat hier zo treffend geïllustreerd wordt welk geloofsstandpunt deze man Gods innam (hetgeen hij ongetwijfeld gemeen had met vele anderen van de “oude garde”). Hij schrijft dan: *“Toen ik in het voormalige Nederlands Oost-Indië de Gemeente te Pasuruan bediende, kwam er op een avond in het zaaltje aan de Kebonsariweg een Chinese vrouw binnen, die melaats was. Haar gehele gelaat was zéér sterk gezwollen, zoals dat bij zulke lijdens het geval is, en daarbij “nattig”... Toen aan het einde van deze samenkomst gevraagd werd, wie er voorbede van node had, stond ook deze zieke vrouw op... Ik wil u thans niet vertellen van de Goddelijke genezing, die (conform Gods beloften) natuurlijk ook haar deel werd – halleluja – maar wèl van iets anders. Eén ogenblik dreigde “vrees voor besmetting” mij te overmeesteren. Dankzij Gods rijke genade kon ik mijn ogen gericht blijven houden op Christus' kruis en, het Bloed aanroepend, bad ik: **niet** om bevrijd te mogen worden van besmetting, maar om verlossing van iedere zweem van vrees voor die besmetting”.* Dat God het zo vaak anders

leidde in zijn leven dan hijzelf wilde, daarvan legde hijzelf meer dan eens getuigenis af, als hij in zijn predikingen verhaalde hoe God hem riep naar het vèr van Soerabaja (toentertijd het centrum van de opwekking) gelegen Djember.

Bijbelleraar en schrijver

Maar ook in Soerabaja (te Indonesië) heeft hij gewerkt. Met name als leraar aan de bekende "Bethel Temple Bijbelschool" van de Embong Malang, waar hij omstreeks 1935 les gaf, samen met andere bekende predikers als Van Gesel, Patterson, Wasell en Johnson. Het leraarschap was zijn voornaamste bediening. Reeds vroeg raakte hij gegrepen door de alles-overschaduwende majesteit van het Woord van God. **Hij werd een groot strijder voor de zuiverheid van de leer** en schaarde zich hiermee duidelijk aan de zijde van pastor Offiler, de stichter van Bethel Temple (in de Verenigde Staten van Amerika, afgekort de USA). Vooral in de boeken en Bijbelstudies die br. Theys in de 50-er en 60-er jaren schreef, komt tot uiting hoe één-van-geest hij was met br. Offiler. Ook in het vooroorlogse Nederlands Oost-Indië was hij trouwens al overtuigd van de waarde van het geschreven woord en reeds actief met de pen. Hij redigeerde het blad "De Blijde Boodschap" en werkte in de beginjaren ook mee aan het bekende en nog altijd bestaande Pinksterblad "Gouden Schoven". In het allereerste nummer van "Gouden Schoven", dat van januari 1929, stond het bericht van zijn huwelijk (hij huwde op 5 december 1928 met zr. J. Dorrius). In die beginjaren werkte hij ook mee met zr. Alt aan de totstandkoming van de eerste uitgaven van de zangbundel "*Glorieklokken*". Iets wat minder bekend is, is dat deze begaafde en veelzijdige man ook liederen (uit het Engels) heeft vertaald (onder andere: *Glorieklokken* nr. 11). Daarbij kwamen hem zijn dichterlijke kwaliteiten van pas, die mede blijken uit een aantal gedichten die hij geschreven heeft. Eén van de meest bekende is het ontroerende lied van "het Bruiloftsfeest", dat later door zr. J. Theys-Straver, met wie hij na het overlijden van zijn eerste vrouw in 1965 in het huwelijk trad, van een melodie is voorzien (zie "*Bethel-Evangeliekoren*" nr. 329)¹. Zijn eerste vrouw vertelde mij eens, dat hij haar ter gelegenheid van hun huwelijk een bundeltje met door hem geschreven gedichten aanbood. En nog vorig jaar liet hijzelf mij een gedicht zien, dat hij aan zijn moeder had opgedragen (over wie hij soms met ontroering kon spreken).

Glorietijd in Nederland

Toen br. Theys in de oorlogsjaren (de 2de wereldoorlog) samen met vele anderen de ontberingen van de Japanse krijgsgevangenschap moest doormaken, kreeg hij van God de zekerheid dat hij zou overleven. Want de Heer sprak op een nacht tot hem: "Gij zult wederom profeteren!" (zie Openb. 10:11). Dat dit betrekking had op een werk dat hij in Nederland na de oorlog zou aanvangen, bevroedde hij toen nog niet. De Heer riep hem hierheen en veler gebeden werden verhoord, toen hij op Hemelvaartsdag in 1952 in het zaaltje aan de Daquerrestraat nr.175 in Den Haag een nieuw werk aanvatte in Nederland. In 1953 werd overgegaan naar de grotere zaal van het Venduhuis der Notarissen aan de Nobelstraat 5. In deze bijna legendarisch geworden zaal heeft br. Theys toen tien jaren lang met veel zegen gepredikt. Allen die deze tijd hebben meegemaakt, spreken over onvergetelijke diensten, waarin de heerlijkheid van God werd geopenbaard. Br. Theys stond in die dagen onder een bijzondere zalving van Gods Geest. Ondertussen was hij ook begonnen een landelijk werk te ontplooiën. Een aantal andere, eveneens uit het voormalige Nederlands Oost-Indië gerepatrieerde evangelisten openden gemeenten op andere plaatsen in ons land. Br. Theys bracht hen tezamen en bundelde de krachten. In Den Haag begon hij in de 50-er jaren ook een Avond-Bijbelschool (2 klassen) en in januari 1956 kwam het eerste nummer uit van "*Het Volle Evangelie*", dat als contactblad ging fungeren voor de ongeveer 30 gemeenten die toen onder de naam "The Bethel Pentecostal Temple Inc. in Nederland" samenwerkten (dit blad wordt nog steeds uitgegeven²). Br. Theys was (en is dat ook daarna gebleven) onmiskenbaar de leidende figuur. Hij had daar de capaciteiten voor. Maar wat belangrijker was: God had hem op deze plaats neergezet en dit was dan ook het algemeen gevoelen van de samenwerkende evangelisten in die dagen. En zo is zijn bediening tot rijke zegen in geheel Nederland geworden. Wat een buitenstaander misschien zal verwonderen: van organisatie wilde br. Theys niets weten. "**De Gemeente is een organisme en geen organisatie**" was zijn mening. De benadrukking van de autonomie van de plaatselijke gemeente (tot in onze tijd in veel Bethel-gemeenten hier te lande met overtuiging beleden) ging hand in hand met deze organisatie-afkeer. Ondanks zijn sterke persoonlijkheid en het kenmerkende (soms wat al te) vastberaden optreden, deed hij zich dan ook vooral in dié jaren niet kennen als "de man die het alleen voor het zeggen wilde hebben". Daarbij kwam, dat hij wars van persoonsverheerlijking was. Hij wilde de mensen uitsluitend aan Christus binden. In 1962 kwam een eind aan wat algemeen genoemd werd "de glorie-tijd", die dus precies tien jaren geduurd had. Op 1 april van dat jaar vertrok br. Theys met zijn vrouw naar de USA.

Amerikaanse tijd

Daar heeft hij toen een aantal jaren les gegeven aan de Bethel Temple-Bijbelschool in Seattle, waartoe hij door de

¹ Toegevoegd aan het eind van dit artikel. (noot – AK)

² Ten tijde dat dit artikel geschreven werd (1984), klopte dit gegeven inderdaad. Maar m.i. wordt dit blad nu al lang niet meer uitgegeven. Volgens mijn weten ging het blad later ook op/over in "De Tempelbode", uitgegeven door br. H. Siliakus. (noot – AK)

opvolger van br. Offiler, br. Patterson (een oude vriend dus van br. Theys uit de Indische tijd), was aangezocht, om daar met name het vak "Tabernacles" te gaan doceren. Omdat dieper inzicht in de symboliek van de Tabernakel omstreeks 1935 aan br. F.G. van Gessel in Ned. Indië was geschonken, waren het vooral de met br. van Gessel samen-gewerkt hebbende Indische broeders die doorkneed waren in de tabernakel- en tabernakellicht-studies.³ En onder de-zen nam br. Theys onbetwist een vooraanstaande plaats in. Daarom werd juist hij aangezocht om de verkregen diepe-re inzichten aangaande de tabernakel en tabernakel-ordeningen aan de Bijbelschool in Seattle te gaan onderwijzen. Daarmee werd ook een in Amerika uitgesproken profetie vervuld, dat (nadat de Amerikanen en Amerikaanse Neder-landers het Volle Evangelie naar de Indische archipel zouden hebben gebracht) "bruine mensen" op hun beurt de Amerikanen zouden komen onderwijzen.

Terug naar Nederland

In 1965 keerde br. Theys terug naar Nederland. Hier overleed in dat jaar zijn eerste vrouw en hertrouwde hij enige tijd later met zr. J. Hermes-Straver, de weduwe van de in 1960 overleden voorganger van de Amsterdamse Bethel Temple-gemeente (br. E. Ch. Hermes). Er was na het vertrek van br. Theys naar Amerika nogal wat gebeurd in Nederland (o.a. had de scheuring plaats gevonden die tot het ontstaan van de Bethel-Pinksterkerk leidde) en het één en ander leidde ertoe, dat hij na terugkomst hier een geheel nieuw werk begon. In deze periode, die tot 1980 duurde, en waarin hij leiding gaf aan een – deels uit "oude" gemeenten gevormde – nieuwe fellowship (broederschap, landelijk samen-werkingsverband van gemeenten), nu geheten "The Bethel Pentecostal Temple Fellowship in Nederland", heeft hij zich meer dan ooit tevoren op het schrijven van boeken en brochures toegelegd. Meer dan 50 publicaties heeft hij op zijn naam staan over de meest uiteenlopende onderwerpen. In deze jaren verschenen bijvoorbeeld:

- "Die is, en Die was en Die komen zal" (een verklaring van het boek Openbaring),⁴
- "Het boek Daniël",⁵
- "Podium en Gemeente",⁶
- "De Manifesto van Jezus Christus",
- "De spanningen van het geloof",
- "De Antichrist" en
- "Opeenvolgende toekomstige gebeurtenissen",

om maar enige titels te noemen.

De tabernakelstudies⁷ raakten in deze tijd wat op de achtergrond (hij predikte nog maar zelden "in tabernakellicht", zoals hij in de 50-er jaren wel veelvuldig deed), en legde zich in deze tijd, in navolging van br. Offiler, meer en meer toe op de profetische studies. Een andere schriftelijke activiteit die hij in zijn tweede Nederlandse periode ontplooidde, was de uitgifte van schriftelijke Bijbelcursussen (in het kader van de Internationale Correspondentie Bijbelstudie, kortweg I.C.B.S. – waarmee hij tijdens zijn verblijf in de USA begonnen was). Bij al dit "schrijfwerk" leidde hij echter geen terug-getrokken bestaan, maar gaf tot op hoge leeftijd leiding aan drie gemeenten (Den Haag, Utrecht, Amsterdam) – wat dus betekende stevast drie predikbeurten per zondag (en altijd hield hij dan drie verschillende predikingen) – hield hij wekelijkse Bijbellezingen in Den Haag en Rotterdam (en een hele tijd ook eenmaal per maand in Vlissingen) en gaf hij bovendien wekelijks les aan de zaterdag-Bijbelschool in Utrecht (de Bethel-Bijbel-Cursus). Daarenboven belegde hij driemaandelijks landelijke fellowship-meetings, meestal in Utrecht (die in de plaats kwamen van de "conferenties" uit de 50-er jaren), voor de samenwerkende gemeenten en regelmatig werkers-reünies voor voorgangers en andere chris-telijke werkers. Op die laatstbedoelde bijeenkomsten hield hij meestal ook lezingen over het een of andere actuele onderwerp (en daarom waren ook altijd "ernstige belangstellenden" welkom).

Beëindiging der loop

Aan al dit werk kwam goddeels een einde in 1980. In november van dat jaar legde hij zijn gemeentelijk werk neer, nadat hij tot tweemaal toe door een hartaanval was getroffen. Hij nam afscheid van de fellowship en vertrok "voorgoed"

³ Zie eventueel – op onze website www.eindtijdbode.nl – zijn **zeer uitgebreide Bijbelstudie**: "*Christus in de Tabernakel*" van C.J.H. Theys en/of "*Tabernakel-onderzoek*" van F.G. van Gessel. (noot – AK)

⁴ Deze **zeer uitgebreide Bijbelstudie** ('vers voor vers' behandeld en nader uitgelegd) van het **Bijbelboek Openbaring** hopen wij binnenkort – helaas nog wel in de oude, onbewerkte vorm – op onze website te plaatsen. (noot – AK)

⁵ Deze **zeer uitgebreide Bijbelstudie** ('vers voor vers' behandeld en nader uitgelegd) van het **Bijbelboek Daniël** hebben wij pas-geleden – helaas nog wel in de oude, onbewerkte vorm – op onze website geplaatst. Reden: Het ontbreekt mij helaas aan genoeg tijd om op korte termijn aan het uittypen en bewerken van deze (inhoudelijk) waardevolle studie te beginnen. (noot – AK)

⁶ De studie "*Podium en Gemeente*" kunt u sinds kort in z'n geheel op onze website www.eindtijdbode.nl vinden, alsook nog in 10 losse delen (maandelijks een deel, vanaf 4 juni 2009) op ons weblog. (noot – AK)

⁷ Zie noot 3.

naar Spanje. Maar deze nijvere man, die van zijn God gevraagd had tot zijn 80ste jaar te mogen arbeiden (welke wens vervuld is!) en meer dan eens te kennen had gegeven "in het harnas" te willen sterven, kon niet stilzitten. Hij ging door met schrijven (voordien trok hij zich vaak voor een maand terug in Spanje om rustig te kunnen schrijven) en keerde ook sindsdien nog regelmatig naar Nederland terug voor het beleggen van samenkomsten en het houden van spreekbeurten. In Spanje bleef hij zelfs nog een kleine huisgemeente voorgaan en verleende hij ruggesteun aan de Spaanse evangelist Justo. Ook bleef hij de contacten met Amerika onderhouden. Als hij daar was in de "camping-tijd" (grote zomer-conferentie van de Bethel Temple op eigen terrein bij Mirror Lake, in de Amerikaanse staat Washington) was het hem vooral een grote vreugde zijn Indonesische broeders daar te ontmoeten. De banden met de Gereja Pantekosta van Indonesië waren vooral na zijn zendingsreis naar Indonesië in het begin van de 70-er jaren verstevigd. Het laatste halfjaar van 1983 verbleef br. Theys, zoals vermeld, in Amerika en in december schreef hij ons nog: "*Zo Hij wil en wij (nog) leven, vertrekken wij 7-1-1984 weer naar kikkerland*". Het heeft zo niet mogen zijn. God riep hem naar het hemelse land en daar, in die wereld van aanschouwen mag hij nu zijn bij Hem aan Wie hij zijn leven met hart en ziel had toegewijd, bij Hem van Wie hij soms tot tranens toe bewogen kon spreken, Die ook hem kocht met Zijn dierbaar Bloed, onze Here Jezus Christus. Zijn lichaam rust in het land van br. Offiler tot op de dag van de wederopstanding. De begrafenis, te Edmonds, werd verzorgd door rev. C. Joe McKnight (de huidige voorganger van Bethel Temple te Seattle) en de oude rev. W.W. Patterson, op wie br. Theys zeer gesteld was.

Een rijk en vruchtbaar leven is ten einde gelopen. Een zeer veelzijdige en begaafde dienstknecht van God heeft de loop geëindigd. Wij hebben er nog moeite mee om te geloven, dat wij onze br. Theys hier op aarde in deze bedeling niet meer zullen zien. Hoe gaarne zaten wij onder het gehoor van deze bezielende prediker, die een groot redenaars-talent paarde aan een diep inzicht in Gods Woord! Met recht kunnen wij zeggen, dat er met zijn heengaan een tijdperk is afgesloten. Het werk des Heren moet echter worden voortgezet. Moge dit gedaan worden in de geest van Hebr. 13:7 èn 8. Wij zijn dankbaar voor wat onze Heer ons in onze br. Theys gegeven heeft. Doch wij gaan voorwaarts, ziende op onze Overste Leidsman en de Voleinder van ons geloof. Eenmaal zullen wij elkaar weerzien – als wij, die achterbleven, tenminste getrouw blijven. De God en Vader van onze Here Jezus Christus sterke en vertrooste onze zr. Theys, die haar man jarenlang trouw terzijde heeft gestaan, alsmede de kinderen, aangetrouwde kinderen, kleinkinderen en overige nabestaanden. Hem Die op de troon zit en het Lam zij alle eer, tot in eeuwigheid!

H. Siliakus

Overgenomen uit het blad: "*Tempelbode*",
4de jaargang, nr. 4 – januari 1984

Bruiloftsfeest

Het waren volle vaten, met zoete bruiloftswijn.

Bewerkt door 's Heren zegen. Op 't Kana Bruidsfestijn.

*Koor: Wilt gij ook zijn als vaten, ontledigd en ook rein?
Zo zal Hij u vervullen, tot zegen kunt gij dan ook zijn.*

Zes stenen watervaten, gevuld tot aan de rand.

Hoe heerlijk groot dat wonder, dat Jezus bracht tot stand.

*Koor: Wilt gij ook zijn als vaten, ontledigd en ook rein?
Zo zal Hij u vervullen, tot zegen kunt gij dan ook zijn.*

Wanneer wij Jezus noden, dan is Hij daar met macht.

Dan zal Hij tot ons spreken, en tonen ons Zijn kracht.

*Koor: Wilt gij ook zijn als vaten, ontledigd en ook rein?
Zo zal Hij u vervullen, tot zegen kunt gij dan ook zijn.*

Wie in de Heer geloven, en wachten op Zijn tijd.

Ontvangen straks van boven, Zijn volle heerlijkheid.

*Koor: Wilt gij ook zijn als vaten, ontledigd en ook rein?
Zo zal Hij u vervullen, tot zegen kunt gij dan ook zijn.*

Want 't volle is beschoren, wie bruilofts kind'ren zijn.

Gaan zeker niet verloren, hen wacht de Brui'gom rein.

*Koor: Heer, ik wil ook een vat zijn, ontledigd en ook rein.
Zo wilt Gij mij vervullen, tot zegen mag ik dan ook zijn.*

Uit: Bethel-Evangeliekoren, lied nr. 329

"Bethel-Evangeliekoren" is een eigen uitgebrachte zangbundel van "The Bethel Pentecostal Temple Fellowship in Nederland", waarbij vermeld dat enkele nummers uit deze bundel – pas vele jaren later – ook in de zangbundel van "Opwekking" terecht zijn gekomen, m.i. echter zonder vermelding van de herkomst.